

Liber.

minamur. Secundo accusabat Boetium quod quasdam litteras direxisset ad imperatorem constantinopolitanum per quas restitueret libertatem pristinam ipsis romanis. Hanc causam tangit Boetius eadem prosa sic dicens. Nam de compositis falso litteris quibus libratem arguor sperasse romanam quod attinet dicere. His de causis Boetius per viles personas et infames accusatus. in defensus. reus est iudicatus. et a rege Theodorico papie in exilium relegatus. Boetius autem in exilio positus preteritam prosperitatem secus reputans et partem aduersitatem considerans: ne aliquis homo in simili statu positus desperaret: sed unde consolaretur haberet: per phisicam consolationem composuit immutabilitatem fortune. Ex quibus dictis patet quod causa suscepti operis est illa: quatenus Boetius se in exilium relegatum ab omnibus bonis depulsum. dignitatibus exutum per phisicam se tueretur. volens consolari quemlibet hominem in simili statu positum: ne desperet: similiter esse cōtuedum. ¶ Secundo videndum est de causis huius libri cuius causa efficiens fuit Boetius quod describens materiam huius libri vtitur tam prosa quam metro imitatur Martianum felicem capellam qui in describendo nuptias Mercurij et philologie in stilo usus est. de quo fit mentio in theodolo ubi dicitur. Egregia sobole cui per stilboris amore. Ubi superum magna sociasti teste capella. licet ille liber Boetij multum excellat librum Martiani tam nobilitate materie quam privilegio eloquentie. Boetius enim nec Tullio in prosa nec Virgilio in metro minor reputatur. Utit autem Boetius in libro prosa in qua ponit rationes ad consolandum Boetium: probando quod non sit dolendum de amissione rerum temporalium. vtitur autem metro delectabili ut dum audiat meror obliuisci tradatur. Causa materialis huius libri est phisica consolatio ordinata ad contemptum mundanorum et ad appetitum summe felicitatis. Uel phisica consolatio persuadens neminem extolli in prosperis. nec deprimi in aduersis. Uel aliter causa materialis siue subiectum huius libri est status miserabilis Boetij phisica consolatio superinducta. Causa formalis tractatur huius libri consistit in eius diuisione. de qua videbitur postea. Causa autem formalis tractandi est modus agendi Boetij. et dyalogus. id est sermo duorum. Introducit enim Boetius in libro duas personas. scilicet seipsum suam miseriam deplangentem. et phisicam sibi dolentem: et ipse super sua miseria consolatur. et hoc est rationabile. Nam scilicet beatum Gregorium. Verus ordo consolationis est. ut cum volumus aliquem a merore suspendere: primo studeamus luctui eius concordare. Uel ideo causa formalis est dyalogus. quia in quadam parte huius primi libri phisica introducit fortunam ipsius Boetij alloquentem. ubi incidit quedam figura tropice que vocatur ethopeia. id est que dicitur grecismus: ac introducit aliquos de ethopeia loquentes. ut cum fortuna loquitur Boetius ipsa. Uel potest dici secundum communiter loquentes quod causa formalis tractandi est quintuplex. diffinitiva. diuisiva. probatiua. exemplorum positiua. sicut videbitur in libro. Causa finalis huius libri est. ut ipso cognito nos ipsos et quoslibet alios in aduersitatibus et tribulatione positos phisica consolatione tueamur. Et ne extollamur in prosperis et deprimamur in aduersis. Tertio videndum est de titulo huius libri. et de eius expositione. Unde sciendum quod titulus secundum Remigium super donato est clavis siue ingressus operis sequentis. Et dicitur titulus a titan quod est sol. sicut enim sol illuminat mundum sic titulus librum. Et preponitur titulus libro ad consumationem operis et ad laudem auctoris. Est ergo titulus presertim libri talis. Auitij Manly Torquati Severini Exconsulis Patricij Ordinarj Boetij viri illustri incipit liber de consolatione philosophie. Sed queritur quare tot nomina propria ponuntur in titulo. Dicunt aliqui quod forte consuetudo fuit romanorum ut sic nomina ascriberent suorum auorum et predecessorum. Uel aliter potest dici quod plura nomina ponuntur in titu-

lo propter honorem et laudem ipsius Boetij quia scilicet Senecam in libro de clementia ad Neronem. Multa cognomina honori data sunt. Sicut enim vilis persona non vult nominari nisi vno nomine. quia quanto plus nominatur: tanto plus cognoscitur et tanto magis sordescit. sic honesta persona vult nominari pluribus nominibus ut sic magis innotescat et clarescat aly sua fama. Nam omne bonum in commune deductum magis elucescit. Exponitur autem iste titulus sic. Boetius dictus Auitius a quodam nobili romano sic dicto de cuius genere ipse fuit. Uel dictus auitus quasi inuictus ab a quo est sine. et vicos victoria. Nunquam enim Boetius vinci potuit ut flecteret a iure ad iniusticiam. sicut ipse testatur. 4. prosa. huius libri primi dicens. Nunquam a iure ad iniuriam me quisquam detraxit. Secundo Boetius dictus fuit Manlius. quia de genere Manliorum fuit qui erant nobiles romani. Tertio Boetius dictus fuit Torquatus a quodam nobili romano sic dicto. qui cum singulari bellum iniret cum quodam de gallia ipsius deuicit et torquem in collo habentem sibi abstulit: cuius ratione dictus fuit Torquatus. de cuius genere fuit Boetius. Quarto Boetius dictus fuit Severinus a seueritate: Seuerus enim fuit cum Theodorico regi gottorum se opposuit. Uel dictus fuit Severinus quasi sequens veritatem nunquam enim in iudicijs vel amore vel odio flecti potuit a veritate. Quinto Boetius dictus fuit Exconsul quasi vnus ex consulibus romanorum. vel exconsul quasi extra consulum positus quem prius habuit. Exconsulares dicebantur qui iam deposuerant consulatus. et licet ab honore consulatus cessarent: tamen postea plus alijs in magna reuerentia habebantur. Sexto dicitur fuit Patricius a nobilissimo romano sic dicto de cuius genere fuit Boetius. Uel alio modo patricij dicebantur nobiles romani qui prouidebant rei publice sicut pater filio quorum nomina scripta erant aureis litteris et ideo dicebantur patres. de quorum numero fuit dictus Patricius. propter quod Boetius fuit dictus Patricius. Septimo dicebatur Ordinarius. quia rempublicam ordinauit. Uel aliter ordinarij dicebantur qui tante dignitatis erant ut quolibet ordine digni essent. et sic fuit Boetius. Octavo nomine proprio dictus fuit Boetius. quod interpretatur adiutor quia in necessitate pauperibus subueniebat. ¶ Quarto videndum est de causa intitulationis huius libri. Intitulatur iste liber de consolatione phisica. Ubi sciendum quod phisica consolatio dicitur rationabilis demonstratio declarans de cuius amissione non est dolendum. et de cuius possessione non sit gaudendum. et quia hoc tractatur in presenti libro ideo sic intitulatur. ¶ Quinto videndum est de generali summa huius totius libri. Ubi sciendum quod Boetius in hoc libro ostendit bona temporalia esse transitoria et non consistere totaliter in eis totalem veram felicitatem. et per consequens non est dolendum de eorum absentia. nec gaudendum de eorum presentia. et neminem debere extolli in prosperis. nec deprimi in aduersis. ¶ Ostenditur etiam in presenti libro quid sit summum bonum. ubi sit situm. et quomodo ad ipsum perueniatur. Et ostendit quod boni semper sunt potentes et mali semper sunt impotentes. et quod bonis nunquam desunt sua premia. malis nunquam sua supplicia. Post hoc ostenditur quid sit diuina prouidentia. quid casus. quid fatum. quid liberum arbitrium. Et ponit Boetius rationes quibus probat liberum arbitrium non posse stare cum prouidentia diuina. et ponit quorundam falsam solutionem et eas improbat. Postea ostendit veram solutionem quam rationibus confirmat. Ista et alia plura pulchra determinantur in hoc libro sicut patebit in sequentibus.

in papia fuit
boetij Relegatus

quid titulus.